

Univerzita Pardubice

Katedra sociálních věd

Obor: Sociální antropologie – magisterské studium

Posudek vedoucího diplomové práce

Jméno studenta: Bc. Josef Abraham

Titul práce: SNÍH JAKO AKTÉR A SOCIÁLNÍ DETRMINANT V OBLASTI TANVALDSKA

Vedoucí práce: PhDr. Michal Tošner, Ph.D.

1. CÍL PRÁCE (*uved'te, do jaké míry byl naplněn*):

Josef Abraham se ve svém diplomovém projektu rozhodl využít teorii sítí aktérů (ANT), aby si zkonstruoval terén, v němž pojedná o vzájemném působení aktérů sociální a nesociální povahy, o propojení „sociálních“ či „kulturních“ praxí s „přírodními“ činiteli. Tato teorie umožňuje překonat antropocentrismus a propojit kulturu a přírodu kulturo-přírodním celku. Tuto teorii aplikoval na sociální praxi v podobě lyžařského sportu v oblasti Tanvaldska v celku všech jeho přírodních, technologických, společenských, ekonomických a dalších podmínek. Tato volba byla strategická, protože student měl dlouhodobý kontakt s tamním terénem a mohl jej zúčastněně pozorovat díky zapojení prostřednictvím sezónní brigády.

Jak správně uvádí, ANT na rozdíl od jiných teorií netestuje nějakou hypotézu, pouze produkuje jiná fakta v podobě ontologicky odlišně založeného pohledu a odmítnutím některých kategorií sociální vědy v duchu konstruktivistického přístupu. Celkově diplomant zvládl nelehký úkol, neboť se jedná o ojedinělou a novátorskou práci. Obdobné studie v české sociální vědě nemají své etablované předchůdce. Diplomantovi se podařilo překonat mnohé nesnáze a cíle práce se mu podařilo brilantně dosáhnout.

2. OBSAHOVÉ ZPRACOVÁNÍ (*náročnost, tvůrčí přístup, proporcionalita teoretické a vlastní práce, vhodnost příloh apod.*):

Po úvodním představení záměru, tj. výzkumu lyžařského sportu skrze ANT se precizně věnuje samotné teorii proto, aby jeho výzkum neporušoval metodické zásady a principy zvoleného přístupu. To hodnotím kladně, neboť nedisciplinované použití ANT je pohříchu časté, a z těchto důvodů je teorie sítí-aktérů nahlížena často skepticky. Diplomant oproti tomu postupoval dostatečně obezřetně tak, aby jeho studie byla v tomto náležitá. Podle Callona postupuje v krocích problematizace, zaměření zájmu, soupisu aktérů a postižení vzájemné mobilizace, podle Latoura pak nastoluje nejistoty s ohledem na základní premisy sociální teorie (místo skupin sleduje konkrétní skupinové formace, místo člověka jako původce jednání nejistého původce jednání i v nesociální sféře atd.). Princip nelidských činitelů

vztahuje náležitě ke svému terénu, který vyznačuje sledováním sítě aktérů a jejich v případě lyžařského sportu. Logicky provazuje vlastní pozorování s citacemi relevantních míst odborných zdrojů. Další kapitola věnuje vlastnímu designu výzkumu připojující k ANT model multilokální etnografie. Precizní promyšlení vlastní situovanosti a limitů pozorování je přesvědčivé. Výzkum z hlediska teoreticko-metodického připravil vskutku zralým způsobem. To využívá k vlastní konstrukci sítě, které je organizována kolem sněhu (přírodního i technického) jako významného určujícího aktéra lyžařského sportu. V síti najdeme kromě sněhu, klientů a jejich vybavení, stroje na sníh, pokladny, peníze, permanentky, turnikety, vleky, lanovky, lyžařské školy, půjčovny, občerstvení, média etc., avšak i temporální rytmizátory jako jsou zimní prázdniny.

V závěru diplomant reflektuje vlastní zkušenost s ANT, která mu přinesla rozvinutí abstrakce a kreativity. Vzhledem k tématu pak reflektuje limity, aby představil vlastní přínos svého výzkumu obecně, tj., zjednodušeně řečeno, možnost demonstrovat vztahy člověka, přírody a technologií, což by umožnilo sledovat reakci sítě při změnách v některé z domén, tak, jako např. proměna klimatu vede k technickému zasněžování. Pochopení těchto vztahů pak dle mého umožňuje rozvíjet antropologické poznání v éře, o které se stále častěji mluví jako o „anthropocénu“.

3. FORMÁLNÍ ÚPRAVA (*jazykový projev, správnost citace a odkazů na literaturu, grafická úprava, přehlednost členění kapitol, kvalita tabulek, grafů a příloh apod.*):

Z formálního hlediska je práce zpracována řádně, diplomant prokázal schopnost pracovat s odbornou literaturou náročnou na porozumění i schopnost abstrakce. Aplikace teorie byla provedena důsledně. Po jazykové stránce je text čitelný a formulace neporušují ani logiku, ani syntaxi. Oceňuji to zvláště proto, že zvolená teorie vyžaduje jinou, než navyklou práci s jazykem. Přílohy jsou relevantní, doplňují vhodně text a jejich zpracování je kvalitní.

4. NAVRHOVANÁ ZNÁMKA (*výborně, velmi dobře, dobře, nedoporučuji k obhajobě*):

Předkládanou diplomovou práci Josefa Abrahama doporučuji k obhajobě a komisi doporučuji hodnotit ji známkou *výborně*.

V Pardubicích 25. 8. 2015

Podpis vedoucího práce: